

TUKUMA NOVADA DOME

Reģistrācijas Nr.90000050975

Talsu iela 4, Tukums, Tukuma novads, LV-3101

Tālrunis 63122707, mobilais tālrunis 26603299, 29288876

www.tukums.lv

e-pasts: pasts@tukums.lv

L Ē M U M S

Tukumā

2023. gada 30. novembrī

Nr. TND/23/675

(prot. Nr. 19, 8. §)

Par Tukuma muzeja stratēģiju 2024.–2028. gadam

Tukuma muzejs ir Tukuma novada pašvaldības iestāde, kas īsteno valsts kultūrpolitiku Ziemeļaustrumkurzemes, tostarp Tukuma novada, kultūrvēsturiskā mantojuma izpētē, saglabāšanā un popularizēšanā. Tukuma muzejs ir atkreditēts muzejs (Pirmreizējā akreditācijas apliecība Nr. 1, izdota 1999. gada februārī. Kārtējās akreditācijas apliecība ir spēkā līdz 2024. gada 26. februārim.).

Saskaņā ar Muzeju likuma 9. panta pirmo daļu pašvaldības muzejam ir pienākums akreditēties. Saskaņā ar šī likuma 9. panta otrās daļas 6. punktu muzejs iegūst tiesības akreditēties, ja ir izstrādāta muzeja darbības un attīstības stratēģija.

Tukuma muzejs ir izstrādājis Tukuma muzeja darbības un attīstības stratēģiju vienam akreditācijas termiņam, t.i., 2024.–2028. gadam, un lūdz pašvaldību to apstiprināt.

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 21. punktu, Tukuma novada dome nolēmj:

1. apstiprināt Tukuma muzeja darbības un attīstības stratēģiju 2024.–2028. gadam (pielikumā),
2. uzdot Tukuma muzeja direktorei Agritai Ozolai iesniegt Tukuma muzeja darbības un attīstības stratēģiju 2024.–2028. gadam Latvijas Republikas Kultūras ministrijā kopā ar kārtējās akreditācijas dokumentiem līdz 2023. gada 15. decembrim,
3. kontroli par stratēģijas ieviešanu uzdot pašvaldības izpilddirektoram Ivaram Liepiņam.

Domes priekšsēdētājs

G. Važa

LAIKA ZĪMOGA DATI

DATUMS 04.12.2023 LAIKS 11:04:06

ELEKTRONISKI PARAKSTĪTA

DOKUMENTA KOPIJA PAREIZA

TUKUMA MUZEJS

[Signature]
TUKUMA 2023. gada 7. decembris

Pielikums
Tukuma novada domes 30.11.2023.
lēmumam Nr. TND/23/675 (prot. Nr. 19, 8. §)

TUKUMA MUZEJA VIDĒJAS DARBĪBAS STRATĒGIJA 2024.–2028. GADAM

Tukumā, 2023

Satura rādītājs

Ievads	3
1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā.....	1
1.1. Darbības pilnvarojums	1
1.2. Tukuma muzeja struktūra.....	1
1.3. Tukuma muzeja darbības pamats	2
1.4. Misija, vīzija, pamatprincipi un vērtības	3
1.4.1. Tukuma muzeja misija	3
1.4.2. Tukuma muzeja vīzija	3
1.4.3. Pamatprincipi.....	4
1.4.4. Vērtības	4
2. Pašreizējās situācijas raksturojums.....	5
2.1. Pārskata periodā sasniegtie rezultāti.....	5
2.2. Tukuma muzeja kā reģionālā muzeja darbības kvalitatīvais izvērtējums	6
2.3. Tukuma muzeja mērķauditorijas	9
2.3.1. Dažādu jomu un tēmu pētnieki.....	9
2.3.2. Mākslas jomu interesenti.....	9
2.3.3. Ģimenes ar bērniem.....	9
2.3.4. Skolēnu grupas	10
2.3.5. Pedagogi	10
2.4. Muzeja darbības spēju izvērtējums	10
2.4.1. Muzeja funkcijas	10
2.4.2. Cilvēkresursi un darba vietas.....	13
2.4.3. Finanšu kapacitāte	13
2.4.4. Infrastruktūra.....	14
2.4.5. Muzeja stiprās un vājās puses	15
3. Stratēģiskā daļa.....	16
3.1. Politikas mērķi.....	16
3.2. Prioritātes, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti.....	17
3.2.1. Prioritāte: droša infrastruktūra un efektīva muzeja krājuma saglabāšana	17
3.2.2. prioritāte: efektīva muzeja krājuma pārvaldība un pieejamība	18
3.2.3. Prioritāte: radoši iedzīvotāji	19
3.2.4. Prioritāte: dinamisks reģionālais muzejs	20
3.3. Tukuma muzeja rezultatīvie rādītāji 2024.–2028. gadam	21
4. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība	21

Ievads

Tukuma muzeja darbības un attīstības stratēģija (turpmāk – Stratēģija) 2024.–2028. gadam ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā atspoguļoti darbības rezultāti un noteiktas prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.

Stratēģija izstrādāta, pamatojoties uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (2010), kas ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Rīcības virziens “Piederības izjūtas Latvijas kultūras telpai stiprināšana” vērsts uz kopīgā kultūras mantojuma, valodas, tradīciju un vērtību izpratnes stiprināšanu, jo tie ir galvenie komponenti, kas nodrošina piederības izjūtu noteiktai kopienai un veicina sabiedrības saliedētību. Muzejos, tostarp Tukuma muzejā, glabājas nozīmīga Latvijas kultūras kapitāla daļa, Nacionālais muzeju krājums, kas ir svarīga nacionālās identitātes un nacionālās konkurētspējas stiprināšanas komponente.

Stratēģijas prioritātes un rīcības turpmāko piecu gadu periodam ir formulētas, pamatojoties uz Tukuma muzeja darbības rezultātu analīzi laika posmā kopš iepriekšējās akreditācijas, t.i., 2019. līdz 2023. gadam. Plānojot muzeja attīstību, ņemti vērā Nacionālās kultūrpolitikas pamatnostādnēs 2022.–2027. gadam “Kultūrvalsts” (2022) izvirzīto rīcību virzieni.

Stratēģijas izstrādes procesā izskatīti arī reģiona un pašvaldības plānošanas dokumenti: Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2021.–2027. gadam (2022), Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2042. gadam (2022) un Tukuma novada attīstības programma 2022.–2028. gadam (2022), kā arī Tukuma novada kultūrvides attīstības plānu 2020.–2025. gadam (2022).

Stratēģijas izstrādes procesā ir pārlūkotas UNESCO Rekomendācijas par Muzeju un kolekciju daudzveidību, viņu lomu sabiedrībā, aizsardzību un veicināšana (2015) un Eiropas Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plāns kultūras jomā (2022), ciktāl tas attiecas uz muzejiem.

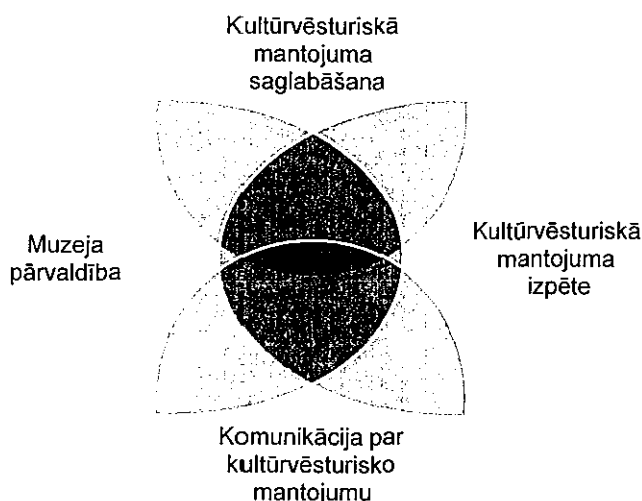
Tukuma muzeja darbības pamatprincipi sakņojas Starptautiskās Muzeju Padomes (ICOM) Muzeju Ētikas kodeksā (1986, ar grozījumiem 2001, 2024). Savā darbībā Tukuma muzejs iedvesmojas no ICOM, Eiropas Muzeju sadarbības organizācijas (NEMO) un Latvijas Muzeju biedrības labās prakses piemēriem.

1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā

1.1. Darbības pilnvarojums

Tukuma muzejs ir Tukuma novada pašvaldības iestāde, kas realizē valsts kultūrpolitiku Ziemeļaustrumkurzemes, tostarp Tukuma novada, kultūrvēsturiskā mantojuma izpētē, saglabāšanā un popularizēšanā. Tas veic visas pamatfunkcijas Muzeju likumā noteiktā apjomā.

Muzeja funkciju shematisks attēlojums

Tukuma muzejs ir atkreditēts muzejs (akreditācijas apliecība Nr. 1, izdota 1999. gada februārī, atkārtotās akreditācijas apliecības attiecīgi ik pēc 5 gadiem – 2004., 2009., 2014., 2019. gada 27. februārī).

Tukuma muzejs ir reģionālas nozīmes muzejs (Kultūras ministrijas Lēmums Nr. 2.5-2-9, 01.03.2019.) un veic Muzeju likumā noteiktās reģionāla muzeja funkcijas.

Tukuma muzejs ir reģistrēts LR Izglītības iestāžu reģistrā kopš 2007. gada kā izglītības iestāde. Pamatojoties uz izmaiņām Profesionālās izglītības likumā, 2023. gada 28. septembrī ar Tukuma novada domes lēmumu (prot. Nr. 14, 22. §) mainīts Tukuma muzeja kā izglītības iestādes statuss uz “Profesionālās tālākizglītības centrs “Tukuma muzejs”” (Reģistrācijas apliecība Nr. 4161902558, izdota 03.10.2023.). Tas piedāvā pedagogu un muzeju darbinieku profesionālās pilnveides kursus un profesionālās tālākizglītības kursus “Tradicionālās aušanas pamati”.

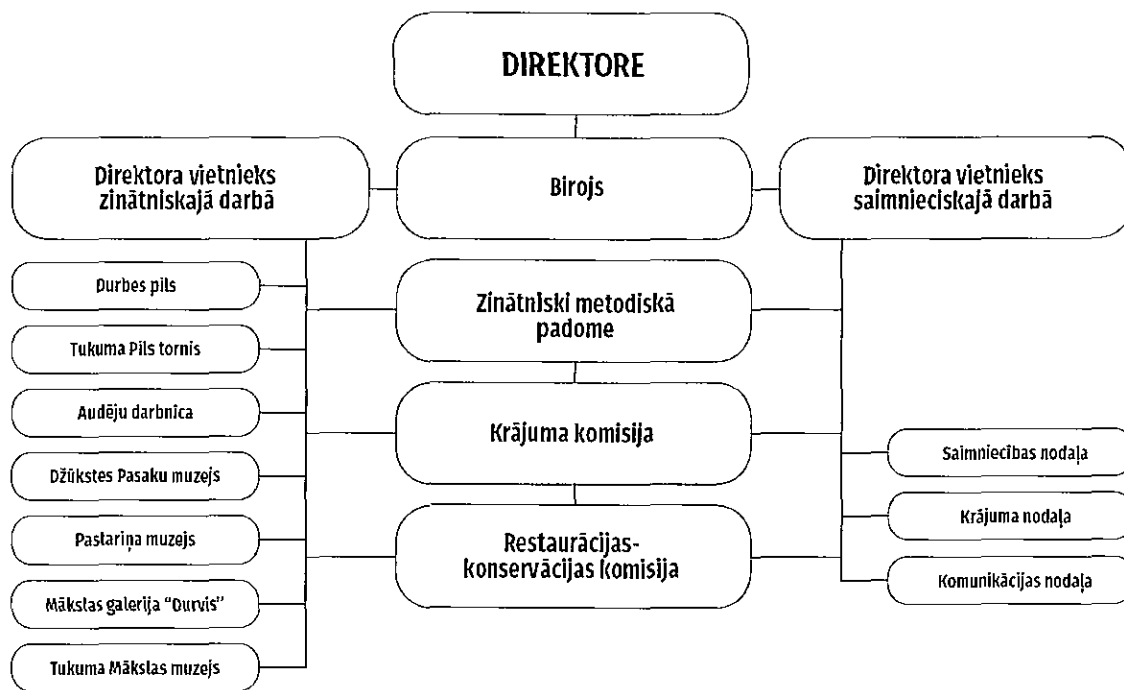
1.2. Tukuma muzeja struktūra

Muzeju vada direktors, kas tieši pakļauts Tukuma novada pašvaldības izpilddirektoram. Tiešā direktora pakļautībā strādā direktora vietnieki un biroja vadītājs. Direktora vietniekam zinātniskajā darbā tieši pakļauti 7 teritoriālo struktūrvienību jeb muzeju vadītāji: Tukuma Mākslas muzeja, Durbes pils, Mākslas galerijas “Durvis”, Tukuma Pils torņa, Tukuma Audēju darbnīcas, Džūkstes Pasaku muzeja un Pastariņa muzeja vadītājs. Direktora vietniekam saimnieciskajā darbā – 3 funkcionālās struktūrvienības: krājuma nodaļas, komunikācijas nodaļas un saimniecības nodaļas vadītāji. Muzejā darbojas konsultatīvas padomes: Zinātniski metodiskā padome, ko vada direktora vietnieks

zinātniskajā darbā, Konservācijas un restaurācijas padome un Krājuma komisija, ko vada krājuma nodaļas vadītājs. Pēc vajadzības tiek veidotas citas komisijas.

Muzeja organizatoriskā struktūra vēsturiski ir veidojusies atbilstoši muzeja pamatfunkcijām un teritoriālajam principam. Krājuma nodaļa veic krājuma un ar to saistītās informācijas saglabāšanu un pētniecību, komunikācijas nodaļa uzņemas izstāžu un ekspozīciju mākslinieciskā tēla veidošanu, izglītojošo darbu un mārketinga pasākumiem, bet saimnieciskā nodaļa nodrošina atbalstu muzeja pamatfunkciju veikšanai visās struktūrvienībās.

Katra teritoriālā struktūrvienība nodrošina komunikāciju ar apmeklētājiem, ieskaitot muzejpedagoģiskās programmas un pasākumus, rūpējas par izstāžu un ekspozīciju, satura

sagatavošanu, krājuma papildināšanu un eksponētās krājuma daļas saglabāšanu.

1.3. Tukuma muzeja darbības pamats

Tukuma muzejs ir Tukuma novada pašvaldības padotībā esoša iestāde, kas savā darbībā balstās uz LR Muzeju likumu, LR Izglītības likumu, LR Pieminekļu aizsardzības likumu un citiem ārējiem normatīvajiem aktiem, ieskaitot Tukuma novada pašvaldības Saistošos noteikumus, kas nosaka kārtību pašvaldības teritorijā un regulē pašvaldības iestāžu darbību.

Tukuma muzeja darbības pamatu nosaka Tukuma novada domes apstiprināts Tukuma muzeja Nolikums un Profesionālās tālākizglītības centra "Tukuma muzejs" Nolikums, kā arī Noteikumi par Tukuma muzeja maksas pakalpojumu cenrādi.

Muzeja darbību regulē Tukuma muzeja direktora apstiprināti iekšējie normatīvie akti: Tukuma muzeja Darba kārtības noteikumi; Noteikumi par Tukuma muzeja krājuma veidošanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu; Dokumentu un arhīva pārvaldības kārtība; Kārtība par rīcību Nacionālā krājuma priekšmetu aizsardzībai ārkārtas situācijā Tukuma muzejā; Instrukcija par drošības pasākumiem Tukuma muzejā; Darba aizsardzības instrukcija; Ugunsdrošības instrukcija un citi.

Tukuma muzeja konsultatīvo institūciju darbību reglamentē Tukuma muzeja direktora apstiprināti Nolikumi: Zinātniski metodiskās padomes nolikums, Krājuma komisijas nolikums, Konservācijas un restaurācijas padomes nolikums, Tukuma muzeja arhīva pārvaldības reglaments, Tukuma muzeja arhīva ekspertu komisijas reglaments.

1.4. Misija, vīzija, pamatprincipi un vērtības

1.4.1. Tukuma muzeja misija

Misija: Tukuma muzejs, saglabājot un pētot daudzveidīgo Ziemeļaustrumkurzemes mantojumu, veido izpratni par vēstures gaitu, mākslas vērtībām un kultūras daudzveidību, iedzīvina latviskās tradīcijas un izceļ etniskās īpatnības, lai, izglītojot un iepriecinot vietējo kopienu, un plašāku sabiedrību, īpaši bērnus, veicinātu savstarpēju toleranci, stimulētu radošas izpausmes un lepnumu par savu kultūrvīdi.

Katrai Tukuma muzeja teritoriālajai struktūrvienībai ir savs virsmērķis:

Tukuma Mākslas muzejs ar savu Latvijas mērogam unikālo mākslas kolekciju un augstvērtīgajām mākslas izstādēm uztur mākslas radīšanas un baudīšanas tradīciju un palīdz saviem apmeklētājiem ieraudzīt un novērtēt mākslas vērtību nozīmi.

Durbes pils komplekss, ar tā arhitektonisko tēlu, vēsturiskā interjera ekspozīcijām, pētījumiem, izstādēm un izglītojošām aktivitātēm, atklāj vācbaltu un latviešu kultūras savstarpējo mijiedarbību, muižu kultūras mantojuma savdabību un nozīmību sabiedrībā.

Tukuma Pils tornis, pētot Tukuma pilsētas vēsturi un iesaistot tukumniekus krājuma komplektēšanā un izstāžu veidošanā, veicina viņu piederības sajūtu pilsētai un veido pilsētas tēlu, lai saglabātu pilsētai raksturīgo kultūrvīdi un sekmētu vecpilsētas harmonisku attīstību.

Džūkstes Pasaku muzejs saglabā folklorista Ansa Lerha-Puškaita (1859–1903) piemiņu Lancenieku skolā un popularizē latviešu tautas vēstītājfolkloru, kā arī atklāj Džūkstes pagasta nemateriālā mantojuma nozīmi mūsdienās, katram apmeklētājam atklājot stāsta un stāstīšanas burvību.

Pastariņa muzejs, atrodoties rakstnieka Ernesta Birznieka-Upīša (1871–1960) dzimtajā sētā “Bisnieki”, aktualizē bagāto un daudzveidīgo Ziemeļkurzemes lauku dabas un kultūras mantojumu, akcentē rakstnieka personības un viņa radītā literārā mantojuma nozīmību mūsdienu sabiedrībā.

Tukuma Audēju darbnīca popularizē dažādu tekstiltehniku vēsturiskās tradīcijas un nodrošina Ziemeļaustrumkurzemes etnogrāfisko tradīciju pārmantojamību, pilnveidojot audēju un rokdarbnieku meistarību, attīstot viņu profesionālās kompetences un radošumu.

Mākslas galerija “Durvis” ir vienīgā mākslas telpa pilsētā, kas profesionāliem māksliniekiem un lietišķās mākslas meistariem sniedz iespēju izstādīt un pārdot radošos darbus, tādējādi veicinot māksliniecisko jaunradi un radošuma attīstību Tukumā.

1.4.2. Tukuma muzeja vīzija

Tukuma muzejs ir reģionāls Eiropas līmeņa muzejs, kas saglabā nacionāla mēroga mākslas un kultūrvēsturiskās vērtības, pēta plašajam Tukuma novadam un visai Ziemeļaustrumkurzemei nozīmīgas parādības, izceļ šo novadu kultūrvides unikālās vērtības un padara tās pieejamas muzeja ekspozīcijās un izstādēs, publikācijās un programmās, kā arī interesentiem virtuālajā vidē un sekmē vietējo iedzīvotāju, īpaši bērnu un skolēnu, iesaisti muzeja darbībā.

Muzejs mājā Tukuma novada izcilos, profesionāli restaurētos un labi uzturētos kultūras pieminekļos: lauku muižas centrā – Durbes pils kompleksā un lauku viensētā Zentenes pagasta “Bisniekos”, 18. gadsimta pilsētnieka mājā jeb t.s. Vecajā aptiekā Brīvības laukumā 21, Tukumā, un viduslaiku pils pārbūves rezultātā 18. gadsimtā tapušajā Tukuma Pils tornī, kā arī 19. gadsimta Džūkstes pagasta “Lanciņu skolas” ēkā un 20. gadsimta otrās puses ēkā Tidaholmas ielā 3, Tukumā.

Visas muzeja ēkas ir restaurētas un spēj nodrošināt muzeja krājuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, daudzveidīgas izglītojošas attīstības iespējas apmeklētājiem, harmonisku un radošu darba vidi muzeja darbiniekiem. Šie muzeji ar savām izstādēm un ekspozīcijām, izglītojošajām aktivitātēm atklāj Kurzemes kultūrvides īpašās vērtības un sniedz iepriecinājumu gan vietējām kopienām, gan apmeklētājiem no Latvijas un ārvalstīm. Muzejā strādā profesionāla un muzeja darbam motivēta komanda, kas spēj nest muzeja un Tukuma vārdu pasaulē. Iedzīvotāji lepojas ar saviem kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem un muzejiem un jūtas tiem piederīgi.

1.4.3. Pamatprincipi

Tukuma muzejs savā darbībā balstās uz ICOM Muzeju Ētikas kodeksā un ES kultūras plānošanas dokumentos formulētajiem pamatprincipiem.

Muzeji saglabā, interpretē un popularizē cilvēces dabas un kultūras mantojumu:

Muzeji ir atbildīgi par materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu. Muzeju pārraugošo institūciju pienākums ir aizsargāt un popularizēt šo mantojumu, kā arī nodrošināt šim nolūkam nepieciešamos cilvēku, materiālos un finanšu resursus.

Muzeji uztur krājumu un to pārvalda to sabiedrības un tās attīstības labā:

Muzeju pienākums ir veidot, saglabāt un pilnveidot savus krājumus, lai dotu ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā. Muzeju krājumi ir nozīmīgs sabiedrības mantojums, tiem ir īpašs juridiskais statuss un tos aizsargā starptautiskie tiesību akti. Sabiedrības uzticībai ir raksturīgs pārvaldības jēdziens, kas ietver likumīgas īpašumtiesības, pastāvību, dokumentēšanu, pieejamību un atbildīgu izņemšanu no krājuma.

Muzeji glabā primārās liecības pētnieciskos un izglītojošos nolūkos:

Muzeja īpašais pienākums pret sabiedrību ir nodrošināt tā krājumā iekļauto primāro liecību saglabāšanu, pieejamību un interpretāciju.

Muzeji sniedz iespējas dabas un kultūras mantojuma atzinīgai novērtēšanai, izpratnei un pārvaldībai:

Svarīgs muzeju pienākums ir stiprināt muzeja izglītojošo lomu un piesaistīt arvien plašāku auditoriju no kopienām, kurām muzejs kalpo. Mijiedarbība ar attiecīgo kopienu un tās mantojuma popularizēšana ir neatņemama muzeja izglītojošā darba daļa.

Muzeji strādā ciešā sadarbībā ar kopienām, kuru mantojums veido tā krājumu un kurām tas kalpo:

Muzeja krājums atspoguļo to kopienu kultūras mantojumu, no kurām tas ir iegūts. Tādējādi tam ir iezīmes, kas nav parastam īpašumam, tostarp cieša saistība ar nacionālo, reģionālo, vietējo, etnisko, reliģisko vai politisko identitāti.

Muzeji darbojas profesionāli un likumīgi:

Muzeju darbība pilnībā atbilst starptautiskās, reģionālās, nacionālās un vietējās likumdošanas prasībām un līgumu saistībām. Muzeja profesijas pārstāvju pienākums ir ievērot vispāratzītos standartus un likumus un vairo savas profesijas cieņu un godu, informēt sabiedrību par savas profesijas mērķiem.

1.4.4. Vērtības

Tukuma muzejs savā darbībā balstās uz vispārcilvēciskām vērtībām un strādā saskaņā ar ICOM Muzeju Ētikas kodeksu un Tukuma muzeja ētikas kodeksu, par augstākajām vērtībām uzskatot profesionalitāti, godīgumu un atbildību.

Muzeja darbības pamatā ir muzeja priekšmets – autentisks priekšmets vai precīzs tā atdarinājums un ar to saistītā informācija. Pildot muzeja pamatfunkcijas, muzejs respektē kultūras izpausmju daudzveidību reģionā, komplektē savu krājumu ar nolūku to pētīt un padarīt pieejamu gan ar šiem priekšmetiem saistītajām kopienām, gan plašākai sabiedrībai.

Muzeja darbībā profesionalitātei, godīgumam un atbildībai par kultūras mantojumu un ar to saistītās informācijas pieejamību un izmantošanu ilgtspējīgā attīstībā ir būtiska nozīme.

2. Pašreizējās situācijas raksturojums

Tukuma muzeja vidējas darbības stratēģija ir realizēta, nodrošinot muzeja pamatfunkciju realizāciju pilnā apmērā. Kopš iepriekšējās kārtējās akreditācijas 2019. gada sākumā sasniegtie rezultāti ir atspoguļoti kopsavilkuma veidā un vidēji gadā.

2.1. Pārskata periodā sasniegtie rezultāti

	Plānots	Izpildīts*	Vidēji gadā
Iegūto krājuma vienību skaits	2 500	4 451	890
Konservētie muzeja krājuma priekšmeti	400	766	153
Digitalizēto vienību skaits	5 000	12 961	2 592
Eksponēto krājuma vienību skaits	15 000	13 278	2 655
Pētniecībā izmantoto krājuma vienību skaits	12 000	21 073	4 215
Jauno un papildināto virtuālo izstāžu skaits	4	0	Pandēmijas laikā pieņemts lēmums vairāk pievērsties reālām izstādēm, sakarā ar kā virtuālās vides dominanti.
Jauno ekspozīciju skaits	3	9	2
Sagatavoto izstāžu skaits	140	118	23
Publicēto pētījumu skaits	30	18	3,3
Izdoto katalogu skaits	5	4	0,8
Sagatavoto programmu skaits	5	21	4
Pasākumu skaits muzejā	350	297	59
Apmeklētāju skaits muzejā	248 600	181 372	36 274
Krājumu vienību skaits, kam veikta esības pārbaude	25 000	16 274	3 254
Novadītas ekskursijas	Nav plānā	977	195
Realizēti projekti	Nav plānā	30	6

Statistikas dati uz 01.11.2023.

Tukuma muzeja darbību, visvairāk – apmeklētāju skaitu, pārskata periodā ir ietekmējusi pandēmija. Tradicionāli Tukuma muzeja struktūrvienības gada laikā ir atvērtas apmeklētājiem 284 dienas. 2020. gadā, ārkārtējās situācijas dēļ Tukuma muzeja struktūrvienības bija slēgtas no 12. marta līdz 12. maijam, no 2020. gada 21. decembra līdz 2021. gada 2. jūnijam, no 2021. gada 21. oktobra līdz 15. novembrim. Kopumā 2020. gadā muzeji apmeklētājiem bija atvērti 243 dienas, bet 2021. gadā – 149 dienas. Kaut arī darbiniekiem tika radītas attālināta darba iespējas, tomēr ne vienmēr bija iespējams radīt tādus apstākļus, lai paveiktu visu ieplānoto darba apjomu. Darba rezultātus ietekmēja arī darbinieku saslimšanas gadījumi. Neskatoties uz to, sasniegti labi rezultāti krājuma

papildināšanā un pieejamības veicināšanā (pētniecībā, publicitātē, eksponēšanā). Sakarā ar krājuma pārvietošanu esības pārbaudes veiktas ierobežotā apjomā. Krājuma saglabāšanas apstākļi uzlaboti ierobežotā apjomā – veikti Durbes kalpu mājas glābšanas darbi, bet finanšu ierobežojumu dēļ krājuma glabātuvēm pielāgots tikai viens korpuss.

2.2. Tukuma muzeja kā reģionālā muzeja darbības kvalitatīvais izvērtējums

Muzeju likums nosaka kritērijus, kas jāizpilda reģionālas nozīmes muzejam. Izvērtējums veikts, analizējot Tukuma muzeja darbības rezultātus 2019.–2023. gadā pēc šiem kritērijiem.

2.2.1. Reģionāla muzeja krājums teritoriāli, hronoloģiski vai tematiski attiecas uz noteiktu reģionu un savā profilā šis muzejs ir vispilnīgākais un visnozīmīgākais šajā reģionā;

Tukuma muzeja mākslas krājums ir mākslinieciski un hronoloģiski nozīmīgākais ārpus Rīgas un atspoguļo Latvijas modernās mākslas sasniegumus 20. gadsimtā. Kolekcijas priekšmeti tiek intensīvi izmantoti Latvijas mākslas zinātnieku pētījumos un publikācijās, kā arī nacionāla mēroga izstādēs un atsevišķās starptautiskās izstādēs. Piemēram, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstādēs: “PURVĪTIS” (2022), “Rīgas mākslinieku grupa – 100” (2021), “Janis Rozentāls. Dzīves deja” Igaunijas Mākslas muzeja struktūrvienībā “KUMU Mākslas muzejs” Tallinā (2021). Tukuma muzeja mākslas kolekcijas digitālie attēli izmantoti divpadsmit izdevumos. Septiņus no tiem izdevusi izdevniecība “Neputns”, iekļaujot attēlus monogrāfiskajos izdevumos par Vilhelmu Purvīti, Jēkabu Strazdiņu, Aleksandru Romanu, Voldemāru Zeltiņu un citiem Latvijas vecmeistariem.

Interjera priekšmetu kolekcija (18. gs.–20. gs. sāk.) atspoguļo tipiskas Kurzemes muižas kungu mājas iekārtojumu un sadzīves kultūru. Lielākā daļa kolekcijas priekšmetu ir restaurēti un eksponēti Tukuma muzeja Durbes pilī, kas ir vienīgais muzejs Latvijā, kur pilnībā rekonstruēta tipiskas aristokrātiskas vācbaltu ģimenes dzīves vide 19. gs./20. gs. mijā.

Tukuma muzeja krājums aptver plašu tēmu loku no 1. gt. P.Kr. līdz mūsdienām. Pārskata periodā iegūts nozīmīgs arheoloģisko senlietu apjoms (2000 priekšmetu), kuru izpētē iesaistīti pētnieki – arheologi, numismāti, etnogrāfi no Latvijas Universitātes Latvijas Vēstures institūta un muzejiem.

Īpašu atpazīstamību ieguvusi Tukuma muzeja Tautas lietišķās mākslas studijas “Durbe” dalībnieču darinātā vēsturisko un tautastērpu kolekcija, kas eksponēta Tukuma muzeja 85 gadu jubilejas izstādē “ARTEFACTUM”. Kolekcijas daļa (pieci pilnībā nokomplektēti tērpi) prezentēta Dziesmu un deju svētku Tautastērpu skatē 2023. gadā.

Tukuma muzejs ir vadošā atmiņas institūcija UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nominācijas “Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” veidošanā. 2021. gadā Tukuma muzejs ir papildinājis savu kolekciju, kā rezultātā muzejā pavisam ir 15 vēstules uz bērza tāss no 52 nominācijā iekļautajām. Tukuma muzejs ir sagatavojis pieteikumus nominācijas papildināšanai un UNESCO LNK to akceptējusi. 2022. gadā Sibīrijā rakstīto bērza tāss vēstuļu kolekciju jau glabā pavisam 11 Latvijas muzeji. 2023. gadā Tukuma muzejs ir uzņēmies iesniegt pieteikumu UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” starptautiskajam reģistram ar nosaukumu “Vēstules uz bērza tāss no Gulaga. 1940–1965”, kurā pavisam ir iekļautas 138 priekšmeti no 5 valstīm: Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Polijas un Ukrainas. Nominācijā ir iesaistījušies 31 atmiņas institūcija.

2.2.2. Reģionāla muzeja pētnieciskais darbs nodrošina vispusīgu muzeja krājuma izpēti un pētījumus attiecīgā reģiona vai tēmas ietvaros;

Ziemeļaustrumkurzemes muižu vēstures un vācbaltu mantojuma izpētes rezultātā Dr.h.c.hist. Inta Dišlere sagatavojuši divas zinātniskās publikācijas par Šlokenbekas-Durbes lēņa turētāja Dītriha fon Butlara darbību reformācijas ideju izplatīšanā, kā rezultātā izpētīti agrāk nezināmi Latvijas vēstures procesi. Viņas pētījums devis ieguldījumu arī Cēsu viduslaiku pils ekspozīcijas tapšanā.

Durbes pils vēstures pētniecības procesā Dr.h.c.hist. Inta Dišlere ir pievērsusies landesvēra nozīmei Latvijas armijas tapšanā un Latvijas Neatkarības karā. Pēc izstādes top monogrāfija ar darba nosaukumu "Par dzimteni un Latviju" (zinātniskais redaktors Dr.hist. J. Šiliņš). Papildus šai tēmai sagatavotas vēsturiskās izziņas par vairākām izcilām dzimtām. Piemēram, A. Ozolas pētījums par Rīgas Politehnikuma studenta Alfona Eihvalda ieguldījumu Tukuma, arī dzelzceļa un Valsts kases attīstībā publicēts Rīgas Tehniskās Universitātes rakstu krājumā.

Nesenās vēstures pētniecības lokā ir Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss. A. Ozolas pētnieciskais darbs rezultējies ar Tukuma muzeja izdevumu "Sibīrijas vēstules", kurā ietvertas 11 Latvijas muzejos esošās 52 vēstules uz bērza tāss, sniegta informācija par autoriem un arī plašāks skaidrojums par viņu likteņu peripetijām vēsturisko norišu kontekstā. Pētījums Latvijas Universitātes (2022, 2023) un Strasbūras Universitātes konferencēs (2023).

Pavisam kopā Tukuma muzeja krājuma pētniecības rezultātā 2019.–2023. gadā tapuši 18 zinātniski raksti, kas publicēti 2 Tukuma muzeja izdevumos, 4 citu institūciju zinātnisko rakstu krājumos, izdoti 2 katalogi. Pārskata periodā tapuši arī 126 cita veida publikācijas: pētījumi izstādēm, pasākumiem, muzejpedagoģiskajām programmām un populārzinātniski raksti.

2.2.3. Ekspozīcijas, izstādes, izglītojošie pasākumi un citi ar muzeja darbību saistītie komunikācijas veidi nodrošina muzeja krājuma pieejamību un izmantošanu sabiedrības izglītošanai un attīstībai;

Vidēji 4000 Tukuma muzeja krājuma priekšmetu ik gadus tiek eksponēti izstādēs un tikpat daudz priekšmetu vidēji tiek izmantoti pētniecībā. Lielākais priekšmetu skaits ir eksponēts Durbes pils vēsturiskā interjera ekspozīcijā. Ekspozīcija "Krustceles" akcentē cittautiešu lomu Latvijas neatkarības karā un Latvijas valsts veidošanā, ekspozīcija "Rainis un Tukums" izceļ literāro personību lomu nacionālās kultūrtelpas izveidē. Savukārt kolekciju izstādes, piemēram, Kuzņecova fabrikas darinājumu, Angļu dekolētā fajansa kolekcijas, Vilhelma Purvīša vai Jaņa Rozentāla gleznas, atklāj Latvijas lauku kultūrvides vēsturisko vērtību daudzveidību un stiprina nacionālo pašapziņu. Muzeja priekšmetu padziļināta izziņošana un interpretācija notiek muzejpedagoģiskās programmu, piemēram, "Piedzīvosim 1905. gadu!", "Ceļojums laikā. 1919", "Ziemassvētki Durbes pilī" u.c. ietvaros. Apmeklētāju iecienītas ir vēsturisko tērpu parādes Lēģendu nakts pasākumā, Keramiķu diena un citi pasākumi.

Tukuma muzeja pastāvīgā izstāde "Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss" eksponēta Likteņdārza saietā namā (kopš 2022). Sadarbībā ar 11 citiem muzejiem, nacionālajām bibliotēkām un nevalstiskajām organizācijām Latvijā un Francijā, sagatavotas divas izstādes Francijā: "Sibīrijas vēstules" Strasbūrā (2023) un "Sibīrijas vēstules. Nevar nerakstīt"(2023) Marsevolas priorijā, ko skatījuši aptuveni 1000 apmeklētāju.

Latvijas modernās mākslas sasniegumu popularizācija nepārtraukti notiek muzeja struktūrvienībā Tukuma Mākslas muzejs. Kolekcijas darbi ir eksponēti pastāvīgi mainīgajā ekspozīcijā un divās nelielās pastāvīgās ekspozīcijās Tukuma Mākslas muzejā, kā arī regulāri parādās Latvijas Nacionālā mākslas muzeja, Jūrmalas muzeja, Cēsu Vēstures un mākslas muzeja un citu Latvijas muzeju izstādēs un Tukuma novada pašvaldībā. Pandēmijas laikā aktualizēta krājuma gleznu izdruku brīvdabas ekspozīcija harmonijas un Dārza ielā Tukumā. Tā ieguvusi popularitāti.

Muzeja interešu sfērā ir arī muzeju teorijas un prakses jautājumi, tāpēc tapušas zinātniskas publikācijas, viena – par personībai (Rainim) veltīta muzeja koncepciju, viena – par krājuma komplektēšanu, viena – par muzeja ieguldījumu hercogistes vēstures pētniecībā, viena – par muzepedagoģiju. Notiek arī muzeja vēstures pētniecība, kuras rezultātā sagatavota izstāde “Leonīds Āriņš. Izvēle”, kas atklāja padomju okupācijas laika mākslas un muzeju norises.

2.2.4. Reģionālais muzejs veic darbības, kas apliecina šā muzeja kā vadošās institūcijas lomu attiecīgajā reģionā vai tēmas ietvaros.

Tukuma mākslas muzejs ik gadus organizē profesionālās pilnveides kursus vizuālās mākslas pedagogiem (36 h), kurus apmeklē ne tikai novada, bet arī kaimiņu novadu pedagogi. Pedagogu anketēšanā ir noskaidrots, ka šie dažādu mākslas tehniku apgūšanai veltītie kursi ir noderīgi ne tikai pedagogu pašu pilnveidei, bet arī mācību satura apguves formu attīstībā.

Tukuma muzeja vadošā loma muižu kultūrvēsturiskā mantojuma tēmā izpaužas dalībā Baltijas Piļu un muzeju asociācijā un tās valdē. Tukuma muzeja divas struktūrvienības ir asociācijā – Durbes pils (2016) un Tukuma Pils tornis (2023). Muzeja pārstāvji ir piedalījušies 8 valdes sēdēs un 4 starptautiskās piļu muzeju konferencēs Baltijas reģionā, divās uzstājoties ar referātiem.

Tukuma muzejs sadarbībā ar UNESCO Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Polijas, Ukrainas nacionālajām komisijām, Igaunijas Okupācijas muzeju un Genocīda Upuru piemiņas centru, Lietuvā, gatavo pieteikumu “Vēstules uz bērza tāss no Gulaga. 1940–1965” iekļaušanai UNESCO starptautiskajā reģistrā un ir uzņēmies atbildību būt nominācijas pieteicējs.

Tukuma muzejs sadarbībā ar Baltijas muzeoloģijas veicināšanas biedrību rūpējas par muzejpedagogu profesionālo pilnveidi, vadot muzejpedagogu neformālo grupu “Nedarbnīca” (kopš 2017), kas apvieno vairāk nekā 110 Latvijas muzeju darbiniekus. Katru vasaru notiek vasaras seminārs (Rēzeknē 2019, Turaidā 2020, Alūksnē 2021, Madonā 2022, Olainē 2023).

Tukuma muzeja pārstāvis darbojas arī starptautiskās kultūrvēsturiskās vides izglītības organizācijas “Bridging Ages International” valdē. A. Ozola darbojas arī kā lektore Latvijas Kultūras akadēmijā profesionālās pilnveides kursā “Muzeja darbības pamati”, izmantojot tajā arī Tukuma muzeja pieredzi. Tukuma muzejs sadarbībā ar Latvijas Nacionālo arhīvu organizē krājuma glabātu profesionālo pilnveidi, piemēram, bērza tāss rakstisko avotu saglabāšanā.

Tukuma muzejā darbojas Tautas lietišķās mākslas studija “Durbe”. Pateicoties audēju aktīvai iesaistei krājuma papildināšanā un popularizēšanā, uzkrāta bagāta pieredze pieaugušo izglītībā. Tukuma muzejs ir reģistrēts izglītības iestāžu reģistrā un tam ir profesionālās tālākizglītības centra statuss. Tukuma muzejs ir saskaņojis Nacionālajā kultūras centrā (2023) profesionālās tālākizglītības programmu “Tradicionālās aušanas pamati” (160 h) un varēs piedāvāt apmācību šajā jomā pieaugušajiem.

Iniciatīva

2024.–2028. gadā Tukuma muzejs turpinās darboties minētajos krājuma komplektēšanas un pētniecības virzienos, pildīs vadošo lomu nominācijas “Sibīrijas vēstules uz bērza tāss” popularizācijā un starptautiskās sadarbības attīstīšanā ar muzejiskajām un akadēmiskajām institūcijām. Tukuma muzejs turpinās pedagogu un muzejpedagogu, kā arī muzeju krājuma glabātāju tālākizglītības kursu sagatavošanu, darbosies Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācijā un starptautiskajā organizācijā “Bridging Ages International”.

2.3. Tukuma muzeja mērķauditorijas

Tā kā Tukuma muzeja struktūrā ir septiņas teritoriālās struktūrvienības jeb muzeji ar dažādiem darbības virzieniem un trīs funkcionālās struktūrvienības jeb nodaļas, mērķauditorijas ir vairākas. To izpētē izmantotas gan statistikas, gan novērojuma un anketēšanas metodes.

2.3.1. Dažādu jomu un tēmu pētnieki

Krājuma nodaļas, arī Tukuma Mākslas muzeja, mērķauditorija ir pētnieki no Baltijas muzejiem un akadēmiskajām pētniecības iestādēm un augstskolām, kas gatavo publikācijas vēstures un mākslas, arī muzeoloģijas, tēmās. Krājuma nodaļas darbinieki gatavo vēsturiskās izziņas pašvaldībai un pētniekiem, sniedz konsultācijas dzimtu pētniekiem un novadpētniekiem, lielākoties labas sadarbības un informācijas apmaiņas nolūkā. Pārskata periodā attēli no Tukuma muzeja mākslas krājuma publicēti 12 izdevumos. Pētnieku interešu objekts ir arī Tukuma Pils torņa ekspozīcija, kas veltīta 20. gadsimta sarežģītajai vēsturei, jo līdzīgu ekspozīciju Baltijā nav daudz.

2.3.2. Mākslas jomu interesenti

Tukuma Mākslas muzeja un Mākslas galerijas “Durvis”, arī Tukuma Audēju darbnīcas, galvenā mērķauditorija ir mākslas interesenti. Galvenokārt tie ir Tukuma (20,5 %), Rīgas (35,8 %) un Jūrmalas (11,4 %) iedzīvotāji, kas vēlas apskatīt tieši mākslas izstādes. Interesanti, ka šo pilsētu iedzīvotāji veido lielāko Tukuma muzeja sociālo tīklu apmeklētāju grupu – vidēji 46 % no visiem FB skatījumiem. Džūkstes Pasaku muzeja apmeklētāju vidū dominē Rīgas un Jelgavas. Tukuma iedzīvotāji ir tikai trešā lielākā apmeklētāju grupa.

Individuālo apmeklētāju īpatsvars kopējā apmeklētāju skaitā Tukuma Mākslas muzejā ir vidēji 50 %, Tukuma Pils tornī – 52 %, Tukuma Audēju darbnīcā – 76,5 %, Galerijā “Durvis” – 86,5 %. 2022. gadā veiktais Tukuma muzeja apmeklētāju novērojums liecina, ka 2022. gadā minētajās struktūrvienībās vairums apmeklētāju ir tieši sievietes darba spējīgā vecumā. Piemēram, Tukuma Mākslas muzejā novērojumā iekļauti 12,47 % no visiem apmeklētājiem, turklāt no visiem novērotajiem 64 % bija sievietes. No sarunām ar novērotajiem Tukuma Mākslas muzeja apmeklētājiem secināts, ka 69 % ir ieradusies apskatīt tieši konkrēto izstādi. Regulāri šo muzeju apmeklē 39% no visiem novērotajiem. Arī Tukuma Audēju darbnīcā 57 % ir regulārie apmeklētāji, lielākoties tautas daiļamata meistari un aušanas entuziasti. Savukārt Durbes pilī lielākā daļa apmeklētāju, 71 %, ir ieradusies pirmo reizi. Interesanti, ka 23 % pilī ierodas kopā ar draugiem.

2.3.3. Ģimenes ar bērniem

Nozīmīga mērķauditorija ir ģimenes ar bērniem. Tukuma Mākslas muzejā ģimenes veido 36 % no visiem novērotajiem apmeklētājiem. Tukuma muzejs piedāvā īpašas ģimenes biļetes. Tās lielākoties tiek pirktas Durbes pilī, Džūkstes Pasaku muzejā un Pastariņa muzejā. Tā kā bērniem, skolēniem un studentiem ir bezmaksas ieeja Tukuma Mākslas muzejā, Tukuma Pils tornī un Tukuma Audēju darbnīcā, šajos muzejos ģimenes biļetes netiek pārdotas. Galerijā “Durvis” ir bezmaksas apmeklējums visiem, līdz ar to informācija par ģimeņu apmeklējumiem tiek iegūta tikai novērojuma veidā. No visiem apmeklētājiem Džūkstes Pasaku muzejā 24 % ir ģimenes ar bērniem, Durbes pilī ģimenes veido pat 56 % no visiem novērotajiem apmeklētājiem.

Visos muzejos ir izteikta apmeklējuma sezonālitate. Lielākais apmeklētāju skaits parasti ir jūlija mēnesī, kas ir atvaļinājumu laiks. Apmeklētājus, tieši ģimenes, piesaista lielie kultūras pasākumi – Muzeju nakts maijā, Pilsētas svētki jūlijā. Baudot svētku gaisotni, ģimenes labprāt iepazīst arī muzeju piedāvājumu, tādēļ muzeji iesaistās pasākumos un piedāvā īpašas programmas. Regulārie apmeklētāji

iecinājuši arī muzeju tradicionālos pasākumus, piemēram, izstāžu atklāšanas. Tukuma Mākslas muzejā tie ir 20 %, Galerijā “Durvis” – vidēji 13 % no visiem.

2.3.4. Skolēnu grupas

Lielu daļu Tukuma muzeja struktūrvienību apmeklētāju ir skolēnu grupas. Tukuma Mākslas muzejā no visiem apmeklētājiem grupās ir 16 %, t.sk. mācību ekskursijas. Tukuma Pils tornī vidēji 10,8 % no visiem apmeklētājiem ir skolēnu grupas. Šajā muzejā, kas veltīts pilsētas vēsturei, pēdējos gados aug arī skolēnu individuālo apmeklējumu skaits. Tie ir skolēni, kas pēc apmeklējuma grupā vēlas iedziļināties ekspozīcijā vai izstādē. Tukuma Pils torņa darbinieki labprāt nodarbojas ar šiem skolēniem, veidojot jaunu regulāro apmeklētāju grupu.

Durbes pilī galvenā mērķauditorija ir 8., 9. klašu skolēni. Rudenī viņi piedalās LSS programmā “Ceļojums laikā. 1919.”, pavasarī – programmā “Piedzīvosim 1905. gadu”. Vasaras mēnešos bērnu vasaras nometņu dalībnieki iesaistās orientēšanās spēlē “Iepazīsti Durbes pili un tās apkārtnes dabas bagātības”. Ieņēmumi no “Latvijas skolas somas” (LSS) ietvaros realizētajām programmām veido nozīmīgu muzeja pašieņēmumu daļu. Skolēnu grupas muzejus apmeklē galvenokārt maijā un septembrī/oktobrī. Pēdējos gados skolas labprāt plāno muzeja apmeklējumu arī decembrī, piemēram, Durbes pilī un Pastariņa muzejā, kur iepazīst īpašas Saulgriežu/Ziemassvētku programmas. LSS grupu dalībnieki veido 52 % no visiem apmeklētājiem Džūkstes Pasaku muzejā. Tukuma muzeja piedāvājuma attīstība notiek sadarbībā ar skolotājiem.

2.3.5. Pedagogi

Skaitliski neliela, bet svarīga mērķauditorija ir pedagogi – vizuālās mākslas, dizaina un tehnoloģiju, vēstures un sociālo zinību, arī klašu audzinātāji. Tukuma muzejs galvenokārt darbojas vizuālās mākslas pedagogu profesionālās pilnveides jomā, piedāvājot kursus (36 h) un seminārus pilsoniskās audzināšanas jomā.

Ilgstoša sadarbība ir izveidojusies Tukuma Mākslas muzejam ar vizuālās mākslas skolotājiem. Katru vasaru tiek organizēti kursi, lai attīstītu pedagogu profesionālās kompetences dažādās mākslas tehnikās un veicinātu viņu radošumu. 2019.-2023. gadam apliecības par kursu beigšanu saņēmuši 86 pedagogi jeb vidēji 17 vienā kursā. Pamatojoties uz dalībnieku anketēšanas rezultātiem, tiek izvēlētas tēmas un pasniedzēji. Tukuma Mākslas muzeja izstāžu tēmas tiek izvēlētas tā, lai sniegtu atbalstu pedagogiem un veicinātu mācību satura padziļinātu apguvi muzejā.

2022./2023. mācību gadā Tukuma Mākslas muzejs pirmo reizi piedāvāja atbalsta programmu tiešsaistē vizuālās mākslas skolotājiem Valsts izglītības satura centra (VISC) īstenotā projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” (Skola 2030) programmas satura adaptēšanai – pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kursus pasaules mākslas vēsturē “No antīkās pasaules līdz modernismam mākslā stāstos un attēlos” (piecu nodarbību cikls atbilstoši 9. klases mācību programmas tematiskajiem blokiem). Tukuma Mākslas muzeja vadītāja Inese Klestrova vadīja kursus un iepazīstināja ar nozīmīgākajiem stiliem mākslas vēsturē, ilustrējot to ar attēliem, tostarp Tukuma muzeja krājuma. Skolotāji par katru tēmu saņēma lekcijas tekstuālu kopsavilkumu un nozīmīgāko mākslas darbu attēlu mapi ar atsaucēm. Skolotāji kursu noslēgumā izteica nepieciešamību pēc līdzīga kursa Latvijas mākslas vēsturē.

2.4. Muzeja darbības spēju izvērtējums

2.4.1. Muzeja funkcijas

Tukuma muzejs ir patstāvīga pašvaldības iestāde, kas tiek finansēta no pašvaldības budžeta. Kopš 2021. gada muzejs ir iekļauts pašvaldības centralizētās grāmatvedības sistēmā. Muzeja

administratīvā kapacitāte pārskata periodā (2019–2023) ir mainījusies: likvidētas 2 grāmatvežu amata vietas, no jauna izveidota 1 lietveža amata vieta. Pārmaiņu process ir bijis gana sarežģīts, tomēr administratīvā kapacitāte un IT nodrošinājums ir bijis pietiekams, lai nodrošinātu visu funkciju veikšanu un sekmīgu virzību izvirzīto stratēģisko mērķu sasniegšanā.

Krājuma saglabāšanas funkcija

Tukuma muzeja krājuma komplektēšana un dokumentēšana tiek organizēta centralizēti krājuma nodaļas vadībā. Pavisam kopā 01.11.2023 Tukuma muzeja krājumā bija 98 614 priekšmeti, no tiem 73 928 pamatkrājumā (Nacionālajā muzeju krājumā). Pārskata periodā konservācija veikta 766 un restaurācija 175 krājuma priekšmetiem, tātad vērtība palielināta 941 priekšmetam jeb teju 1 % krājuma.

Krājuma glabāšana ir decentralizēta. Rakstisko, vizuālo un lietisko priekšmetu (nelielo) kolekcijas glabājas kalpu mājas atjaunotajā korpusā un tiem tiek nodrošināts relatīvi apmierinoši glabāšanas apstākļi. Daļa lietisko priekšmetu kolekcijas glabājas arī Durbes klētī, kur apstākļi nav atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Mākslas kolekcijas atrodas Harmonijas ielā 7, kur ir arī privāti dzīvokļi un līdz ar to pastāv glabāšanas, tostarp ugunsdrošības, riski. Lielie priekšmeti joprojām glabājas saimniecības ēkās Durbes pils kompleksā un pašvaldības garāžā Pils ielā 18, kur temperatūras un mitruma režīms maz atšķiras no āra apstākļiem. Džūkstes Pasaku muzeja krājuma kolekcijas lielākā daļa – rakstiskie, vizuālie un nelielie lietiskie priekšmeti glabājas šī muzeja ēkas 2. stāvā, kuras pārsegumi ir deformējušies, tāpēc krājumu nepieciešams pārvietot.

Kopējā krājuma glabātuvju platība ir 655,25 m². Lai nodrošinātu visu krājuma priekšmetu izvietojumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nepieciešami papildus vismaz 750 m². Jaunas krājuma glabātuves būvniecība Durbes pils kompleksā ļautu atbrīvot garāžu, saimniecības ēku un arī pārvietot Džūkstes Pasaku muzeja krājuma un Tukuma Mākslas muzeja priekšmetus uz drošām un atbilstošām glabātuvēm.

Krājuma digitalizācija un pieejamība

Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga (NMKK) Tukuma muzeja darba vidē uz 01.11.2023. ievadīta informācija par 24 197 priekšmetiem jeb 25 % no kopējā krājuma priekšmetu skaita. Pārskata periodā dati ievadīti par 12 961 priekšmetu, kas ir 53,5 % no kopējā NMKK ievadīto krājuma priekšmetu datu apjoma. Džūkstes Pasaku muzeja kolekcijas priekšmeti ir atrodami paralēli divās darba vidēs: šī muzeja (ievadīti līdz šī muzeja iekļaušanai Tukuma muzeja struktūrā) un Tukuma muzeja. Kopš šī muzeja iekļaušanas (2010) Tukuma muzeja struktūrā ir pagājuši 13 gadi, bet joprojām nav izdevies datus no Džūkstes Pasaku muzeja darba vides (2083 priekšmetu metadati) pārcelt uz Tukuma muzeja darba vidi un dzēst datus par dubultā ievadītajiem priekšmetiem. Nevienas atbildes uz Tukuma muzeja vēstulēm nav saņemtas.

Tukuma muzejs ERAF projekta “Kultūras mantojuma satura digitalizācija” ietvaros realizējis aktivitāti “Muzeju priekšmetu digitalizācija” (2019, 2020). Fotografēts 1671 Tukuma muzeja krājuma priekšmets. Pamatdati par šiem priekšmetiem ir ievadīti NMKK. Projekta 2. kārtas ietvaros Digitālajā bibliotēkas kolekcijai “Industriālais mantojums” digitalizēti 770 priekšmeti, bet dati vēl nav skatāmi Latvijas nacionālā bibliotēkas vietnē <https://industria.lndb.lv>.

Tā kā vidēji gadā krājums tiek papildināts par 824 priekšmetiem, digitalizēti gadā vidēji nedaudz vairāk par 2000 priekšmetiem, pētniecībai atlasīti ap 4000 priekšmetu, esības pārbaudes arī aptuveni tikpat, krājuma nodaļas darbinieki ir visai noslogoti. Kapacitāte nav pietiekoša, lai savlaicīgi apstrādātu projektu ietvaros iegūtās datnes un iekļautos “Noteikumos par Tukuma muzeja krājuma veidošanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu” paredzētajos termiņos.

Pētniecības funkcija

Neskatoties uz to, Tukuma muzejā ir tikai viens pētnieka amats (Dr.h.c.hist. Inta Dišlere), pētniecības process bijis diezgan sekmīgs. Ir sagatavotas 4 zinātniskās publikācijas Latvijas augstskolu – Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās Universitātes, Liepājas Augstskolas – rakstu

krājumos. Cieša sadarbība notiek ar citiem muzejiem, piemēram, Kuldīgas novada muzeja un Turaīdas muzejrezervāta rakstu krājumos publicētas 2 Tukuma muzeja darbinieku zinātniskās publikācijas. Izdotas 4 grāmatas (vienai arī papildus tirāža), sagatavošanā ir I. Dišleres monogrāfija par Latvijas Neatkarības karu.

Tukuma muzejā tiek plaši pielietota projektu metode, iesaistot pētniecībā vairākus darbiniekus un attīstot sadarbību ar citu jomu pētniekiem. Piemēram, Tukuma tautastērpu katalogu veidoja krājuma nodaļas, Tukuma Audēju darbnīcas un administrācijas darbinieki. Krājuma "Anss Lerhis-Puškaitis un pasakas" tapšanā piedalījās arī Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuves, Latvijas Dabas muzeja, Brocēnu vidusskolas pārstāvji.

Pētniecības rezultātā ir uzkrāts bagāts informācijas klāsts, bet informācijas pieejamība ir apgrūtināta, jo nav kapacitātes pētniecības rezultātā uzkrātās informācijas digitalizācijai un muzeja informācijas sistēmas modernizācijai. Kaut arī muzejā ir bagāti zinātniskās dokumentācijas krājumi un arhīvi, nav ne zinātniskās dokumentācijas pārvaldības, ne arhīva speciālista. Gan lietvedības, gan zinātniskās izpētes dokumentus neregulāri apstrādā darbinieki papildus tiešajiem pienākumiem.

Komunikācijas funkcija

Muzeja komunikācijas galvenās formas ir pētniecības tēmu prezentācija ekspozīcijās un izstādēs, kā arī pētniecības rezultātu interpretācija izglītībā ar muzejpedagoģisko programmu, lekciju, pasākumu palīdzību. Pārskata periodā ir tapušas 9 jaunas ekspozīcijas, tostarp 3 brīvdabas un pavisam 117 izstādes (uz 31.10.2023). Gadā vidēji tiek sagatavotas 23 izstādes. Galerija "Durvis" un Tukuma Audēju darbnīca gadā katra vidēji piedāvā 9 mākslas un amatniecības izstādes, no kurām puse ir novada mākslinieku izstādes. Tukuma Mākslas muzejs gatavo 4 izstādes gadā, pārējie muzeji vienu jaunu kultūrvēsturisko izstādi gadā. Izstāžu tehnisko nodrošinājumu sagatavo saimniecības nodaļa.

Katrā struktūrvienībā ir savas muzejpedagoģiskās programmas. Dienā iespējams novadīt vienu programmu vai pasākumu, laiku prasa arī nodarbību telpas/vietas sagatavošana un sakārtošana pēc programmas norises. Muzeju vadītāji galvenokārt velta laiku darbam ar apmeklētājiem, izstāžu satura sagatavošanai, programmu un pasākumu sagatavošanai un vadīšanai.

Pavisam kopā pārskata periodā noorganizēti arī 277 pasākumi, vidēji 55 pasākumi gadā. Komunikācijas nodaļa gadā vidēji sagatavo 55 relīzes par iknedēļas pasākumiem, arī atsevišķas relīzes par izstādēm, izdevumiem, lielajiem pasākumiem, gatavo reklāmas standus, maketē un drukā vai pasūta drukai izstāžu materiālus un banerus.

2019. gadā izveidota jauna Tukuma muzeja mājaslapa ar uzlabotu funkcionalitāti. Diemžēl objektīvu apstākļu dēļ nav iespējama muzeja izdevumu tirdzniecība mājas lapā. Muzejam kopumā un katram atsevišķi ir laba publicitāte. Ciešākā sadarbība ir ar laikrakstu "Neatkarīgās Tukuma Ziņas" (gan drukātajā, gan e-izdevumā, Kurzemes Radio un Latvijas Radio 2, ReTV. Tukuma muzejam ir FB, Instagram un Google konts, katrai teritoriālajai struktūrvienībai ir FB konts.

Pandēmijas laikā ir izveidots un komunikācijā ar sabiedrībā tiek lietots vienots muzeja tēls ar mērķi padarīt atpazīstamāku gan Tukuma muzejs kopumā, gan arī tā 7 struktūrvienības (Logo autore Tija Vīksna.). Muzejs praktizē integrēto komunikācijas stratēģiju, kurā iesaistās visas muzeja struktūrvienības un arī katram darbiniekam ir sava loma.

Pārvaldības funkcija

Tukuma muzejs organizē (kopš 2021) dokumentu apriti Lietvedības sistēmā LIETVARIS, personāldokumentus kārtot sistēmā KADRI, finanšu plūsma tiek organizēta sistēmā G-VEDIS. Darbs šajās sistēmās atvieglo dokumentu sagatavošanu un informācijas apriti, tomēr prasa no biroja un arī pārējiem darbiniekiem nepārtraukti sekot jauninājumiem un attīstīt profesionālās kompetences. Trīs gadu laikā daudzi jautājumi ir atrisināti, bet joprojām nav izdevies ar ZZ Dats vienoties par programmēšanas pasākumiem, lai muzeji strādātu ar attālinātas darbības kases aparātiem un izmantotu skenerus suvenīru un citu preču pārdošanas procesā, tādējādi izbrīvējot darbinieku laiku apmeklētāju apkalpošanas kvalitātes uzlabošanai.

Veiksmīga ir sadarbība ar pašvaldības speciālistiem dažādās jomās – iepirkumu organizēšanā, juristu konsultācijās, teritoriju uzturēšanā, informācijas tehnoloģiju modernizēšanā, tomēr pietrūkst finansējuma liekākiem ieguldījumiem.

2.4.2. Cilvēkresursi un darba vietas

Tukuma muzejā 2023. gadā ir 47 amata vietas, no tiem 5 veic administratīvo darbu, 23 atbild par muzeja funkciju realizāciju, 29 – nodrošina apmeklētāju apkalpošanu teritoriālajās struktūrvienībās un to uzturēšanu.

Lielākais darbinieku skaits koncentrēts krājuma nodaļā, kur ir 8 darbinieki (8 amata vietas): vadītājs, galvenais krājuma glabātājs, 3 krājuma glabātāji, 2 restauratori, 1 pētnieks. Specifiskās kompetences krājuma nodaļas darbinieki ir ieguvuši profesionālās pilnveides kursus.

Komunikācijas nodaļā ir 4 darbinieki (4 amata vietas): vadītājs, projektu vadītājs, muzejpedagogs un vizuālās reklāmas dizaina speciālists. Komunikācijas nodaļā strādā radoši un zinoši darbinieki. Projektu vadītājs attīsta projektu darba metodi, dizaina speciālists spēj ne tikai realizēt izstāžu projektus, bet arī sagatavot video, kas veiksmīgi piesaista apmeklētāju uzmanību. Grūtības atrast muzejpedagogu, kas vienlīdz labi pārvalda pedagoģisko un muzeja darbu, spēj strādāt ar skolēnu un arī pieaugušo auditorijām, sniegt metodisko palīdzību muzeju vadītājiem.

Saimniecības nodaļā ir 4 darbinieki (4 amata vietas): vadītājs, saimniecības pārzinis, noliktavas pārzinis, drošības speciālists. Nodaļa pašu spēkiem veic izstāžu un ekspozīciju iekārtu būvniecību un iekārtošanu, nodrošinot arī preventīvos krājuma saglabāšanas apstākļus un nepieciešamos remonta vai konservācijas darbus.

Telpu trūkuma dēļ administrācija, kurā ir 5 darbinieki (5 amata vietas): direktore, direktora vietnieks zinātniskajā darbā, 1 biroja vadītājs un 1 lietvedis, strādā pilsētā – Tukuma Mākslas muzeja ēkā. Savukārt direktora vietnieka saimnieciskajā darbā darba vieta atrodas Durbes pils kompleksā.

Teritoriālajās struktūrvienībās jeb muzejos pavisam strādā 29 darbinieki. Tukumā Mākslas muzejā ir 6 darbinieki (4,5 amata vietas): vadītājs, 2 muzeja izstāžu un ekspozīciju zāļu uzraugi, 1 apkopējs un 2 kurinātāji. Centrālpakure ar malku.

Durbes pilī ir 7 darbinieki (6,5 amata vietas): muzeja vadītājs, 3 muzeja izstāžu un ekspozīciju zāļu uzraugi, 2 apkopēji un 1 apkures iekārtu operators. Pakure ar granulām.

Pastariņa muzejā un Džūkstes Pasaku muzejā katrā ir 4 darbinieki (4 amata vietas katrā): muzeja vadītājs, 1 muzeja izstāžu un ekspozīciju zāļu uzraugs, 1 apkopējs un 1 tehniskais strādnieks).

Tukuma Pils tornī un Tukuma Audēju darbnīcā ir 3 darbinieki (2,5 amata vietas katrā): vadītājs, 1 muzeja izstāžu un ekspozīciju zāļu uzraugs un 0,5 slodzes apkopējs. Mākslas galerijā “Durvis” ir tikai 2 darbinieki: vadītāja un galerijas speciālists. Muzejā nav sētnieku vai dārznieku. Teritorijas uzturēšanu veic apkopēji un tehniskie strādnieki papildus tiešajiem amata pienākumiem.

Tukuma muzeja teritoriālās struktūrvienības ir atvērtas apmeklētājiem 6 dienas nedēļā, tādēļ apkopēji papildus veic arī muzeja izstāžu un ekspozīciju zāļu uzrauga pienākumus, bet muzeja izstāžu un ekspozīciju zāļu uzraugi – gida pienākumus. Kurinātāji veic arī palīgdarbus teritorijā un malkas sagatavošanā. Visi tehniskie darbinieki iesaistās arī muzejpedagoģiskajās programmās un pasākumos.

Muzejā nav arhivāra, vēsturnieka, mākslinieka, izstāžu iekārtotāja, fotogrāfa, ekskursiju organizatora amata vietas, tāpēc šos pienākumus veic citi darbinieki iespēju robežās. Visaktuālākā ir zinātniskās izpētes dokumentu pārvaldība un informācijas sistēmas modernizācija.

2.4.3. Finanšu kapacitāte

Tukuma muzeja ieņēmumi 2019.–2023. gadā

Iestādes ienākumi (EUR):	2019	2020	2021	2022	2023*
Valsts budžets			10 401	405	409

Pašvaldību budžets	674 892	780 759	682 948	724 859	1 143 082
VKKF piešķirumi	22 216	18 759	21 800	31 484	68 000
Citu vietējo fondu piešķirumi					
Ārvalstu fondu piešķirumi					3 177
Valsts kapitālsabiedrības finansējums					
Biļešu ieņēmumi	12 252	19 431,14	9 558	15 433	15 500
Maksas pakalpojumi	70 387	51 626,37	6 744	26 427	
Investīcijas no valsts budžeta					
Sponsorējumi, ziedojumi			5 000		1 471
Pārējie ienākumi	900	1 782	29 982	43 501	43 500
Ienākumi kopā (EUR):	780 647	872 357,51	766 433	842 109	1 301 639

*2023. gada plānotie dati

Lielāko daļu Tukuma muzeja budžetā – vidēji 87 % – nodrošina pašvaldības dotācija. Pārējos 13 % Tukuma muzeja budžetā veido piesaistītais projektu finansējums un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem: ieejas biļetēm, muzejpedagoģiskām programmām, muzeja izdoto grāmatu un suvenīru tirdzniecības. No visa pašvaldības dotācijas apjoma 2023. gadā 77 % ir novirzīti darbinieku atalgojumam.

Tukuma muzeja izdevumi 2019.–2023. gadā

Muzeja kārtējie izdevumi:	2019	2020	2021	2022	2023*
Kārtējie izdevumi PAVISAM (summa)	744 302	621 716	702 966	718 866	1 061 398
Bruto darba samaksa	422 411	432 651	437 353	429 878	630 407
Darba devēja VSAOI, pabalsti, kompensācijas	114 195	113 919	120 221	126 243	176 711
Komunālie maksājumi	24 608	25 926	22 882	31 849	26 536
Apsardzes izmaksas	6000	6939	5062	5051	5 313
Pārējās izmaksas	177088	42281	117448	125845	222 431

Muzeja kapitālie izdevumi:	2019	2020	2021	2022	2023*
Kapitālie izdevumi PAVISAM (summa)	52 758	33 677	63 467	98 700	240 241
Muzeja priekšmetu pirkumi	17 519	33 677	2 021	3 150	7 913*
Citi kapitālie izdevumi	35 239		61 446	95 550	232 328
Izdevumi kopā (EUR)	797 060	655 393	766 433	817 566	1 301 639

*2023. gada plānotie dati

Visi uzturēšanas izdevumi tiek segti no pašvaldības dotācijas. No projektu līdzfinansējuma un maksas pakalpojumu ieņēmumiem katru gadu ir veikti ieguldījumi Kalpu mājas glābšanas darbos, lai pielāgotu šo ēku krājuma glabātuvēm. 2023. gadā darbinieku atalgojums palielināts par 47 % un atlīdzība plānota 62 % apmērā no visa budžeta. Sakarā ar finansējuma piesaisti no VKKF mērķprogrammas “Nozīmīgi valsts pasākumi” izstādei “Sibīrijas vēstules” Francijā, 2023. gadā strauji kāpis VKKF finansējuma apjoms.

2.4.4. Infrastruktūra

Veicot projektu finansējuma piesaisti no VKKF kārtējiem konkursiem un mērķprogrammām, NKMP administrētās kultūras pieminekļu izpētes un restaurācijas programmas, piedaloties Zviedrijas

institūta finansētā starptautiskā projektā, ar pašvaldības atbalstu savu iespēju robežās ir mērķtiecīgi realizējis muzeju modernizācijas, krājuma restaurācijas un muzejpedagoģijas projektus. Mazo projektu finansējums un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem katru gadu ieguldīti galvenokārt Durbes apkārtmūra konservācijas un arī kalpu mājas glābšanas darbiem ar mērķi pielāgot ēku krājuma glabātuvei un uzlabot Nacionālā muzeju krājuma priekšmetu saglabāšanas apstākļus. 2023. gadā pieauguši kapitālieguldījumi – par pašvaldības un valsts dotāciju ir veikts Tukuma Pils torņa jumta konstrukciju un jumta seguma atjaunošana. Kombinējot VKKF, pašvaldības un muzeja ieņēmumus, pabeigta kalpu mājas nesošo konstrukciju glābšanas darbi.

Projektu finansējuma ieguldījums 2019.–2023. gadā

Finanšu piesaistes ieguldījums	Kopējā summa	Projektu skaits
Ieguldījumi infrastruktūrā (ēkās)	69 166	8
Restaurācijai (krājumā)	10 379	5
Ekspozīciju modernizācijai un krājuma papildināšanai	89 904	8
Muzejpedagoģisko programmu	12 362	3
Pētniecībai	22 180	6
KOPĀ	203 991	30

Diemžēl nav izdevies piesaistīt lielāka apjoma līdzekļus, lai izbūvētu modernu krājuma glabātuvi un platības ziņā pietiekami lielu izstāžu zāli Durbes pils kompleksā. Muzejam ir potenciāls un kontakti, lai organizētu ne tikai vietējas, bet arī nacionālas nozīmes un arī starptautiskas izstādes. Izstāžu zāles būvniecība ir ļoti nepieciešama. Lai mākslas potenciālu izmantotu, vienīgā iespēja – organizēt izstādes ārpus Tukuma.

2.4.5. Muzeja stiprās un vājās puses

SVID analīze veikta 2023. gada septembrī un oktobrī vairākos līmeņos, izmantojot “prāta vētras” metodi: vispirms katrā struktūrvienībā darbinieki klātienē, pēc tam struktūrvienību vadītāju grupā Zoom trijās reizēs (SVID un problēmu identificēšana, analīze, idejas risinājumiem), vadības grupā klātienē galveno elementu formulēšana, noslēgumā apspriešana vadības grupā kopā ar struktūrvienību vadītājiem un saskaņošana Zinātniski metodiskajā padomē.

Stiprās puses	Vājās puses
Krājums ir pilnīgākais tādās tēmās kā Latvijas modernā māksla, muižu mantojums, etnogrāfiskie tērpi, vēstules no Gulaga	Krājuma saglabāšanas un konservācijas iespējas ir ierobežotas, jo nav atbilstošas infrastruktūras krājuma glabātuvēm.
Pētniecībā ir tapuši nozīmīgi izdevumi muižu mantojumam etnogrāfijas un Gulaga tēmās.	Pētniecības kapacitāte ir ierobežota, jo muzejā ir tikai viens pētnieka amats.
Ekspozīcijas un izstādes ir daudzveidīgas un mākslinieciski izteismīgas.	Ekspozīcijās un vides objektā ir novecojuši tehnoloģiskie risinājumi.
Muzeja vadošā loma UNESCO nominācijas “Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” attīstībā un muzejpedagoģu profesionālās pilnveides jomā.	Metodiskā darba kapacitāte ierobežota, jo nav metodiķa amata, pilnveides pasākumu organizēšanu uzņemas direktore.
Pieredze krājuma pētniecībā un interpretācijā.	Nepietiek resursu nesenās pagātnes liecību komplektēšanai muzeja krājumā.

Profesionālās tālākizglītības centra statuss un pedagogu profesionālās pilnveides un pieaugušo tālākizglītības programmas.	Darbiniekiem nepietiekami pilnveidotas kompetences informācijas tehnoloģijās, medijpratībā, pieaugušo izglītībā.
Muzejs atrodas labi atpazīstamos vēsturiskos objektos, kam ir nozīmīgs attīstības potenciāls.	Lielākā daļa vēsturisko ēku, kur atrodas muzeji, nav remontētas, tāpēc nespēj konkurēt ar atjaunotiem kultūrvēsturiskajiem objektiem.
Pastāvīgs pašvaldības atbalsts muzeja uzturēšanai.	Trūkst līdzekļu krājuma papildināšanai un infrastruktūras modernizācijai.
Iespējas	Draudi
Sabiedrībā pieaug interese par muzeju piedāvājumu un tālākizglītības iespējām, arī profesionālo pilnveidi un tālākizglītību.	Pieaugoša konkurences cīņa par apmeklētājiem starp muzejiem, kultūras iestādēm un aktīvās atpūtas organizatoriem.
Iespējama kaimiņvalstu tūristu lielāka aktivitāte tuvāku maršrutu izvēlē.	Starptautiskās situācijas saspīlējums un militāra konflikta eskalācijas draudi.
ES fondu jaunais plānošanas periods varētu pavērt iespējas finansējuma piesaistei infrastruktūras projektiem.	ES fondu pieejamības problēmas kultūras nozarei un tieši infrastruktūrai reģionālās attīstības centros.
Attīstās iniciatīva "Latvijas skolas soma" un paplašinās pieprasījums pēc muzejpedagoģiskajām programmām.	Skolu slēgšana un arī skolēnu grupu apmeklējuma samazināšanās sakarā ar transporta izmaksu pieaugumu.
Pašvaldības vēlme uzlabot tūrisma attīstībai nepieciešamo pašvaldības infrastruktūru	Iedzīvotāju skaita samazināšanās un nodokļu maksājumu samazināšanās pašvaldības budžetā

Secinājumi

Tukuma muzejam ir liels potenciāls: bagāts muzeja krājums, nozīmīgi kultūras pieminekļi, uzkrāti nepublicētie pētījumi, talantīgi un daudzpusīgi darbinieki, spēcīgs pašvaldības atbalsts, profesionālā atpazīstamība vietējā, nacionālā un starptautiskā mērogā, iespējas aktīvāk iesaistīties profesionālās sadarbības tīklos. Šo stipro pušu spēcīgākām izpausmēm traucē infrastruktūras tehniskais stāvoklis un nepietiekama darbinieku kompetenču attīstība atbilstoši mūsdienu situācijai.

Iniciatīva

Stiprināt profesionālo kapacitāti un attīstīt darbinieku profesionālās kompetences, organizējot konsultācijas un pieredzes apmaiņas pasākumus, veicinot pašizglītošanos, radot iespējas apmeklēt kursus un seminārus klātienē un tiešsaistē, lai stimulētu darbinieku loģisko un kritisko domāšanu un pilnvērtīgāk izmantotu radošo potenciālu muzeja pamatfunkciju pilnveidošanai.

3. Stratēģiskā daļa

3.1. Politikas mērķi

Stratēģijas prioritātes un rīcības turpmāko piecu gadu periodam ir formulētas atbilstoši Tukuma muzeja darbības rezultātu analīzes rezultātiem kopš iepriekšējās akreditācijas, t.i., 2019. līdz 2023. gadā. Tukuma muzeja politikas mērķi formulēti saskaņā ar Nacionālās kultūrpolitikas pamatnostādņiem 2022.–2027. gadam "Kultūrvalsts" (2022), kā arī Tukuma novada pašvaldības plānošanas dokumentiem. 2024.–2028. gadam Tukuma muzejā izvirzīti šādi politikas mērķi:

3.1.1. Tukuma muzeja atbildībā esošā kultūras mantojuma saglabāšana un ilgtspēja.

Tukuma muzeja ilgtspēja ir atkarīga no pašvaldības atbalsta un finansējuma muzeja pamatfunkciju veikšanai, t.sk. no infrastruktūras, informācijas tehnoloģiju iegādes un pielietojuma

iespējām, un muzeju darbinieku kompetences un motivācijas realizēt muzeja misiju un sasniegt šajā dokumentā izvirzītos mērķus un uzdevumus, kā arī jaunu produktu un pakalpojumu klāsta attīstīšanu.

Mantojuma saglabāšana ietver darbības, kas saistītas ar muzeja priekšmetu iegādi, kolekciju pārvaldību, tostarp riska analīzi un mazināšanas plānu, profilaktisko un korigējošo konservāciju, kā arī restaurāciju. Muzeju krājuma pārvaldības galvenā sastāvdaļa ir ne tikai profesionālas inventarizācijas izveide un uzturēšana, regulāra glabāšanas apstākļu kontrole un saudzīga priekšmetu izmantošana, bet arī kultūras mantojuma dzīvotspējas nodrošināšana.

Darbinieku profesionālā pilnveide un kompetenču attīstība šīs prioritātes realizēšanā ir būtisks faktors, jo tieši no darbinieku kapacitātes un motivācijas ir atkarīgi darba rezultāti.

3.1.2. Kultūras mantojuma izpēte, pieejamība un popularizācija.

Tā kā muzeja krājuma priekšmeti galvenokārt ir muzejam dāvināti, tie ir neatraujami saistīti ar cilvēkiem, ko dēvējam par kultūras mantojuma kopienu. Tie ir novada iedzīvotāji vai citur Latvijā un arī ārpus Latvijas dzīvojošie, kas novērtē Tukuma muzeja ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā. Katrs no viņiem jūtas piederīgs mantojuma kopienai un uztic Tukuma muzejam saglabāt vērtības, kas nonākušas viņu redzeslokā. Tukuma muzeja uzdevums ir sniegt atbalstu mantojuma kopienām, lai tās spētu izjust kultūras mantojumu tādā veidā, kas tām ir nozīmīgs. Muzeja prioritāte ir kultūras mantojuma izpēte un pētniecības rezultātu pieejamība iespējami plašākai sabiedrības daļai, tāpēc muzejs nodrošina pētniecības rezultātu publiskošanu izstādēs, virtuālajā vidē un arī drukātā formātā.

Mantojuma kopienas līdzdalība krājuma komplektēšanā ļauj gan nepārtraukti papildināt krājumu ar nacionāli nozīmīgiem priekšmetiem, gan paplašināt teritorijas izziņāšanas un jaunu kultūras vērtību identificēšanas darbu pētniecības procesā. Turpinot kopienas iesaistīšanu muzeja izstāžu veidošanas procesā un arī izglītības aktivitātēs, muzeja potenciāls tiek gan stiprināts, gan arī

Prioritāte: Droša infrastruktūra un efektīva muzeja krājuma saglabāšana	Prioritāte: Efektīva krājuma pārvaldība un pieejamība	Prioritāte: Radoši iedzīvotāji	Prioritāte: Dinamisks reģionālais muzejs
1. stratēģiskais mērķis: Ziemeļaustrumkurzemes kultūrtelpai nozīmīga, raksturīga un unikāla mantojuma saglabāšana un attīstība	2. stratēģiskais mērķis: Veicināt jaunu zināšanu un mantojuma vērtību popularizāciju sabiedrībā, nodrošinot krājuma un ar to saistītās informācijas pieejamību un izmantošanu.	3. stratēģiskais mērķis: Veidot kvalitatīvu un pieejamu mūžizglītības pasākumu piedāvājumu, iesaistot mantojuma kopienas un veicinot mantojuma un tradīciju nozīmi iedzīvotāju radošuma veicināšanā.	4. stratēģiskais mērķis: Nesot Tukuma vārdu pasaulē, nodrošināt muzeja plašāku atpazīstamību un integrāciju sabiedrībā, iekļaušanos reģiona un valsts kultūras dzīvē un starptautiskajās norisēs.

3.2. Prioritātes, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti

3.2.1. Prioritāte: droša infrastruktūra un efektīva muzeja krājuma saglabāšana

1. stratēģiskais mērķis: Ziemeļaustrumkurzemes kultūrtelpai nozīmīga, raksturīga un unikāla mantojuma saglabāšana un attīstība:*

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie			

Krājuma papildināšana ar novadam nozīmīgiem priekšmetiem	Krājums papildināts atbilstoši krājuma politikai	Kvalitatīvi papildinātas kolekcijas	3500 gb	KrNV	2028	TNP, TM, VKKF
Nodrošināt krājuma saglabāšanu	Restaurēti un konservēti muzeja priekšmeti	Iespējas plašāk izmantot krājuma priekšmetus	500	GKG	2028	TNP, TM, VKKF
Pabeigt Kalpu mājas glābšanas darbus	Kalpu mājas 2. korpuss pielāgots krājuma glabātuvēm un ekspozīcijai	Izvietotas rakstisko, vizuālo, lietisko (mazo) priekšmetu kolekcijas	1	DVSD, KrNV	2025	TNP, VKKF
Rekonstruēt saimniecības ēkas Durbes pils kompleksā	Rekonstruēta kūts, klēts un apkārtmūris	Izvietots mākslas krājums un liela izmēra priekšmeti	2 ēkas un apkārtmūris	TMD, DVSD, DPV	2028	TNP
Aktualizēt t.s. vāgūža projektu	Aktualizēta tehniskā dokumentācija	Gatavība izstāžu zāles būvniecībai	1 ēka	TMD	2028	TNP
Rekonstruēt pagrabu Pastariņa muzejā	Rekonstruēts pagrabs	Telpas etnogrāfijas ekspozīcijai	1 ēkas	DVSD, PMV	2026	TNP, ES, citi
Restaurēt Džūkstes Pasaku muzeja ēku	Atjaunots jumta segums, veikta siltināšana un elektroinstalācijas maiņa, restaurēts interjers	Vēsturiskajai situācijai un mūsdienīgam muzejam atbilstošas telpas	1 ēka		2027	TNP, NKM P, citi
Modernizēt mākslas muzeju	Rasta iespēja izveidot stacionāru ekspozīciju un rīkot izstādes	Telpas ekspozīcijai un izstādēm	1 ēka	TMD, DVSV, TMMV	2026	TNP
Restaurēt ēku Brīvības laukumā 21	Restaurēta 18. gadsimta ēka	Realizēts projekts „Tukumnieka māja”	1 ēka	TND	2028	TNP, ES, citi

*Muzeja ēku restaurācijas un rekonstrukcijas projektu virzībā muzejs iegulda informāciju un zināšanas atbilstoši savai kompetencei, bet darbu organizē Tukuma novada pašvaldības institūcijas

3.2.2. prioritāte: efektīva muzeja krājuma pārvaldība un pieejamība

2. stratēģiskais mērķis: Veicināt jaunu zināšanu un mantojuma vērtību popularizāciju sabiedrībā, nodrošinot krājuma un ar to saistītās informācijas pieejamību un izmantošanu.

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie			
Veicināt krājuma popularizāciju sabiedrībā	Paplašināta krājuma pieejamība	Informācija par krājumu pieejama muzejā un virtuālajā vidē: NMKK, Digitālajā bibliotēkā	5000 gb	GKG	2028	TNP, TM
Ekspozīciju veidošana un papildināšana	Papildinātas ekspozīcijas visos muzejos	Modernizētas ekspozīcijas restaurētajās vēsturiskajās ēkās un teritorijās	2	DPV, PMV, DžPMV	2024, 2025, 2026	TNP, TM, VKKF

Muzeja krājuma popularizēšana starptautiskā mērogā	Pieejamība UNESCO programmā "Pasaules atmiņa"	Sagatavots pieteikums UNESCO Programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskajam reģistram	1	KrNV	2024	TM
Pētījumu pieejamības veicināšana	Izdoti TM rakstu krājumi,	Sabiedrībai pieejami kvalitatīvi un ticami pētījumi, monogrāfijas un katalogi	5	DVZD	2028	TNP, TM, VKKF, citi
Popularizēt bagāto mākslas kolekciju	Muzeja krājuma izstādes	Ekspozīcija mākslas krājums Latvijā un ārpus Latvijas	4	TMMV	2028	TNP, VKKF, citi

3.2.3. Prioritāte: radoši iedzīvotāji

3. stratēģiskais mērķis: Veidot kvalitatīvu un pieejamu mūžizglītības pasākumu piedāvājumu, iesaistot mantojuma kopienas un veicinot mantojuma un tradīciju nozīmi iedzīvotāju radošuma veicināšanā.

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Atbildīgais	Izpil- des laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie			
Pilnveidot muzejpedagoģiskās programmas skolēniem	Kvalitatīva pedagoģiskā programma katrā muzejā	Kvalitatīvas programmas iekļautas "Latvijas Skolas somā"	7	Visi muzeju vadītāji	2028	TNP, TM, VKKF,
Attīstīt ceļojošo izstāžu un programmu piedāvājumu	Ceļojošās izstādes un programmas	Lauku skolām radīta iespēja iepazīt muzeju savā skolā	2	KrNV TMM KNV	2028	TNP, TM, citi
Attīstīt tālākizglītības iespējas pieaugušajiem	Akreditēts Profesionālās tālākizglītības centrs	Licenzēta programma tradicionālajā aušanā	2	TADV. TMMV	2028	TNP, TM, citi
Paplašināt kultūras pieredzējuma iespējas	Kamermūzikas koncertu programma	Durbe pilī piedāvāti kvalitatīvi kamermūzikas koncerti	20	DPV	2028	TNP, TM, VKKF, citi
Popularizēt Tukuma muzeja mākslas kolekcijas	Kvalitatīva mākslas ekspozīcija un reprezentatīvas izstādes	Pieejamas augstvērtīgas mākslas izstādes,	20 40 40	TMMV, GDV, TADV	2028	TNP TM
Popularizēt novada folkloras un literārās tradīcijas	Pasākumi un programmas vietējo tradīciju praktizēšanai	Nodrošināta tradīciju praktizēšana un pārnese	18	PMV, DžPMV, TADV	2028	TM
Popularizēt etnogrāfiskās tradīcijas, ieskaitot aušanas prasmes	Interesu izglītības programmas un atbalsts TLMS "Durbe"	Kvalitatīvs atbalsts tautas mākslas attīstībai novadā	1	PMV, TADV	2028	TM TND

3.2.4. Prioritāte: dinamisks reģionālais muzejs

4. stratēģiskais mērķis: Nesot Tukuma vārdu pasaulē, nodrošināt muzeja plašāku atpazīstamību un integrāciju sabiedrībā, iekļaušanos reģiona un valsts kultūras dzīvē un starptautiskajās norisēs.

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie			
Piedalīties nacionālos un starptautiskos projektos	Mākslas un vēstures izstādes ārpus Tukuma un Latvijas	Iegūta atpazīstamība ārpus reģiona un valsts robežām	2	TMM KrNV KNV	2028	TNP, TM, VKKF, citi
Iesaistīties UNESCO sadarbības tīklos	Tukuma atpazīstamība starptautiskajā vidē	Aktivitātes UNESCO Literārās pilsētas atpazīstamībā	5	KNV	2028	TM, citi
Attīstīt darbinieku kompetences	Profesionālās pilnveides kursi un semināri	Apmeklētājiem un darbiniekiem draudzīga vide muzejā	Visās struktūr vienībās	DVZD DVSD	2028	TM, citi
Iekļauties valsts mēroga mantojuma pasākumos	Nodrošināta muzeja, krājuma un pilsētas atpazīstamība	Dalība Muzeju naktī, Leģendu naktī u.c.	5	Visas struktūr vienības	2028	TM, citi
Pilnveidot muzeja darba organizāciju	Adaptēta muzeja elektroniskā datu bāze	Optimizēta darba vide, izmantojot informācijas tehnoloģijas	1	DVZD DVSD	2028	TNP, TM
Popularizēt labās prakses piemērus	Tukuma muzeja plaša atpazīstamība	Dalība starptautiskās konferencēs	5	KNV	2020	TM, TNP
Aktīvi līdzdarboties novada kultūras dzīvē	Dalība ikgadējos novada/pilsētas svētkos un citos pasākumos	Izveidojusies ciešāka sadarbības ar vietējām kopienām	5	DVZD, DVSD	2020	TNP, TM, VKKF
Darboties starptautiskajās profesionālajās organizācijās	Dalība ICOM, Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācijā, "Bridging Ages International"	Iegūtas profesionālās zināšanas un starptautiska atpazīstamība	3	TMD	2023	TNP TM

Tabulā lietotie saīsinājumi:

TM	Tukuma muzejs
TNP	Tukuma novada pašvaldība
KM	Kultūras ministrijas administrētie līdzekļi akreditētajiem muzejiem
ES	Eiropas Savienības fondu finansējums
VKKF	Valsts kultūrkapitāla fonds
NKMP	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde
TMD	Tukuma muzeja direktors
DVZD	Tukuma muzeja direktora vietnieks zinātniskajā darbā
DVSD	Tukuma muzeja direktora vietnieks saimnieciskajā darbā
KrNV	Tukuma muzeja krājuma nodaļas vadītājs
SNV	Tukuma muzeja saimniecības nodaļas vadītājs
GKG	Galvenais krājuma glabātājs
TMM	Tukuma Mākslas muzeja vadītājs

PM	Pastariņa muzeja vadītājs
TPT	Tukuma Pils torņa vadītājs
DŽPM	Džūkstes Pasaku muzeja vadītājs
DP	Durbes pils vadītājs
TAD	Tukuma Audēju darbnīcas vadītājs
GD	Mākslas galerijas "Durvis" vadītājs
KNV	Tukuma muzeja komunikācijas nodaļas vadītājs

3.3. Tukuma muzeja rezultatīvie rādītāji 2024.–2028. gadam

Rādītāji	2024	2025	2026	2027	2028
Iegūto krājuma vienību skaits*	500	500	500	500	500
Konservēto priekšmetu skaits	80	80	80	80	80
Digitalizēto vienību skaits**	1000	1000	1000	1000	1000
Eksponēto krājuma vienību skaits	3000	3000	3000	3000	3000
Pētniecībā izmantoto krājuma vienību skaits	4000	4000	4000	4000	4000
Jauno ekspozīciju skaits	-	1	1	1	-
Sagatavoto izstāžu skaits	16	16	16	16	16
Publicēto pētījumu skaits	6	6	6	6	6
Drukāto izdevumu skaits	1	1	1	1	1
Sagatavoto muzejpedagoģisko programmu skaits	1	1	1	1	1
Pasākumu skaits muzejā	70	70	70	70	70
Apmeklētāju skaits muzejā	40000	41000	42000	43000	44000

*Krājuma komplektēšanas apjoms plānots mazāks sakarā ar plānoto krājuma glabātuvju restaurāciju un pārvākšanos.

** Digitalizācijas process plānots atbilstoši šobrīd pieejamajiem resursiem

4. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība

Tukuma novada pašvaldības iestādes "Tukuma muzejs" vidēja termiņa stratēģiju apstiprina Tukuma novada Dome. Tukuma muzeja darbību pārrauga un vajadzības gadījumā konsultē vai sniedz atbalstu pašvaldības vadība un tās struktūrvienību speciālisti, ieskaitot auditoru. Stratēģiju iesniegšanai pašvaldībā sagatavo direktors. Atzinumu sniedz Tukuma muzeja Zinātniski metodiskā padome, kas arī seko stratēģijas izpildes procesam un katru gadu to pārskata.

Domes priekšsēdētājs

G. Važa

LAIKA ZĪMOGA DATI
 DATUMS 04.12.2028 LAIKS 14:04:06
 ELEKTRONISKI PARAKSTĪTA
 DOKUMENTA KOPIJA PAREIZA
 TUKUMA MUZEJS
 Tukuma muzeja direktors